

Domaće novosti

Rodjendan Nj. V. kralja. — Nj. Veliki slavio je u nedjelju svoj 39. rođendan. Po svim zradačima držale su svećanstvo, a narodito je vojska slavila rođendan svog vrhovnog zapovjednika. Kralj je u Rimu prisustvovan bio i predsjednik parata vojske. On Mussolini čestito mu je u ime vlaste i u ime ornitologa srušio stalu kao načelniku ministarstva.

Općine Materija i Pograd pripojene

Kvarnerskoj pokrajini, časopisni oficijele od 7. ovog mjeseca donosi da dekretni zakon od 4. oktobra ov. god. br. 2379. po kojem se općine Materija i Podzad odjeljenju od istarske pokrajine. Povećane i pripadaju kvarnerskoj pokrajini (riječi). Na predlog komitetnih mihni arbi biti će izdani kr. dekreti, kako se može spoznati, a u sklopu razrađivanja službeno razdobljiti u vrijeme između interesiranih pokrajina, kroz i sive aktive i pasive.

Taj dekret-zakon stupio je na snagu s danom objavljivanja u službenom novinaru.

Za konflikciju Istra. Ministarsko vijeće je u svogu naredbi u ponuditjaku odgođeno začinjanje mera za konflikciju Istra. Način određuje da radnje, koje se budu mogu provesti u gorskim predjelima za upređenje voda imajući učin na teret države, a radnje u približanu periodu post seština na teret države, a jedna seština na teret pokrajine. U pogledu vode Istra je u istom položaju kao još predviđeni Apeni, pa kao što poznato Italiji mora se i ulistri provesti konflikciju i gorskim krajevima, a ne hoće uprediti vode. Radi toga su sada i na Istru posentreni za sve povlastice, kojoj uživaju u tem pogledu južni krajevi.

Eagle poludio se izmazvaric.

Javljaju iz Opatije, da je dvadesetak dana bolovala od tifusa seljakinja Ivana Kmet. Najedamant u teškoj bolesti poludila. Malo sati iza toga i nijezin muž Josip Kmet počeo pokazivati znakove ludosti, ali još u jačem obliku nego njegovog zena. Napravite je razbitio u kući sve pusti, a zatim ubravio kosir i stasnuo svuda udarati. Prei negi li su mu ljudi mogli oduzeti kosir iz ruke, stvarno ga je usta i njime ni razderivo tice od ustiju do uha tako da su mu se sklidi zubi. Zatim se je stao udarati krovom po tijelu i time si manje više utroca, osibito po prsima. Učvativi su ga, kad je bio već iznenadjen. Prvi pogresni je pružio općinski tjelećnik, a nastje su on i žena bili automobilom odvezeni u ludniju u Pulu. Kad kruje u ostalo troje djece u najvećem siročinu.

Kratanje pučanstva u trčanskoj pokrajini

Recjeni. — U septembru: u gradu 283, u ostaloj pokrajini 193; ukupno 476; u oktobru: u gradu 269, u ostaloj pokrajini 201; ukupno 470;

razliku: u gradu 11 (manje), u ostaloj pokrajini 8 (više); ukupno 5. setembar 1828. leta — to će reći uprav prešlo let.

Mrtvi. — U septembru: u gradu 263, u ostaloj pokrajini 127; ukupno 390;

u oktobru: u gradu 263, u ostaloj pokrajini 104; ukupno 368;

razliku: u gradu 2 (manje), u ostaloj pokrajini 23 (manje); ukupno 25 (manje);

Vjenčanja. — U septembru: u gradu 159, u ostaloj pok. 56; ukupno 215;

u oktobru: u gradu 184, u ostaloj pokrajini 57; ukupno 241;

razliku: u gradu 25 (više), u ostaloj pokrajini 1 (više); ukupno 26 (više).

Resam li dobro čuo? — pitao je Bernabò. — Vi ste kličutinu? — Vi se čete moći. — Tako je, odgovorio Marcello. — A ja opteći klicem, te tražim to od vas, jer to je moje pravilo: ih zapamti se hodo, moje grozne miske jesu duljiti, da vidište kako je.

Vidjeti se nastaje.

Te vi ste sandi dati tomu povoda? — odgovario mi on. — Da, ste ovaj ženi ovaj godišnji rođendan.

Zatim sam mogao odmah vidjeti, kakva je to misljava?

Dakli zbori mreže grđane je prezivete: — Pa, Goriču, va seminari.

Jur: Ča speta oba dva va isti dan?

Jur: Baš kako si rekao, i par let su za tem va isti dan sli va Trst, da tamо

Franina i Jurina

Franina: Ti čes mi sei, Jurino, smet za one, kaši su ti sada pitati.

Jurina: Mo ču, baš me i vojna.

Franina: Ja ti istina, da su oni pokojni dva brata Bastijani bili dvojki?

Jurina: To se zna, da su. Zač pišas?

Franina: Zač mi ne gre ya glavu, da moru i dvojki, to će reć, obe brata bit onako pametni, kako su i oni bili.

Jurina: A sada znaj, da moru bit puno pa-

mnetniji od onih, ki se rajaš jedan po jedan. Kako su ti prišli na pametni pokojni Bastijani?

Franina: Tako! Nasau sam negdje napisano, da su se rodili negdje 5. setembar 1828. leta — to će reći uprav prešlo let. Ma ča mi bil malo čudan on onihov život?

Jurina: Ali je. Kako i va materinoj utro-

be, tako su oni i va životi bili vavek zajedno. Kade jedan — tamo i drugi

Franina: Ja stoji i vidi nekih drugih dvojki. Nikada nisu mogli bit puno jedan od drugoga ča.

Jurina: Tako ni oni pokojni Bastijani.

Prve igri su storili zajedno, isti dan

su sli va školu i u Reku va jinaži, i

jednako dobro učili.

Franina: A sa pojedanu misli?

Jurina: Bož moj! baš jednako ne, ma su i va tem bili jedan drugemu bliži.

Tako je na primer Mate rado pisal pismice, a Ive je raje delal figurice, sveći i druge takove stvari.

Franina: Tako mladi! A kakove pismice je pisal Mate?

Jurina: Najpre latinske.

Franina: Ma ča mi to govoriti? Latinske pismice! To mora bit po sakrabojsku teško!

Jurina: To se zna, da bi bilo teško i za me i za te, ma za onakovo finu glavljini, kakov je bilo Mate, to je bilo tako i manje očre naše zmoliti.

Franina: Ma j' pival i hrvatski, ča ne?

Jurina: Da ču, i još kako lepo! Onput su va isti dan sli va Zagreb, da tamо zvijžiš Školu i Šli doma u Sveti Mati, kde ih je stotina mati zagrljati i poljubiti.

Franina: To je bilo onput, kada j' po celiem svetu imao strašni barabani. Morali su tamо čuti i vidjeti vjetre stvari.

Jurina: I voleli i lepici. I tu su va isti dan zvijžili Školu i Šli doma u Sveti Mati, kde ih je stotina mati zagrljati i poljubiti.

Franina: A kamo su pak onput sli?

Jurina: Pa, Goriču, va seminari.

Franina: Ča speta oba dva va isti dan?

Jurina: Baš kako si rekao, i par let su za

tem va isti dan sli va Trst, da tamо

strogo, skoro su već na polak na vježalima vješle.

Casa problijedi.

To je on! — To će mu ostati do na kraj života! Sto će mu život, što će mu sloboda, kada će premašiti narodni biti ostramoren?

Kuda god podi, bilo u Dalmaciju, bilo u Hrvinj, bilo u Genovu; svakom je ga ta

sramota pratiti, bježati, če pre njim poput

stuhla, koja samo nestaje smrću progona.

On se nije mogao sakriti, kada drugi

prostirajući njegovi obrazci, njegovi stu-

ta tisuc put je iskušio — , ostali su

svakom u pameti, i Milanačko bilo je po

svoj Evropi.

Bernabò kao da je uživao gledajući nje-

govu zdravost. A onda nastavi dozoranje.

Pa jer ja znadeam, sto vas sada tiši, to

stađa dokončati ono, što sam započe-

ti s Marcello.

Svijet je optužio Bernabò, zvijžili su

atrilusse Orlovu, zvijžili su i krvnici

atrilusse.

Uzvuk je optužio Bernabò, zvijžili su

atrilusse.

Uzvuk je optužio Bernabò, zvijžili su</

se nije znalo ni traga ni glasa. Sada je uzeo stvar u ruke turinski tribunaj — i mastaše su dugotrajne istrage i suočenje, jer je bilo njih, koji su još uvijek tvrdili, da je ono Kanel, a i onih, koji su prisizali, da je Bruneri. Gospodja Julija je još uvijek tvrdila, da joj je ono muž, a i čitava njezina obitelj mislila je kao i ona. Kanel je na Kanelu — Ali sud je nakupio toliko svjedočenstva, koja govore, da ono nije Kanel nego — Bruneri. Zena da poludila, hoće da apelira, ali uzalud joj sva muka: on će morati u tamnicu, da odsjedi kazan, a onda će valjda k svojoj djeteti, koja su u njemu prepoznala svoga oca. Što će sada gospodja Julija? Ona je već izjavila, da ostaje kod svoje tvrdnje i da će onoga čovjeka uvijek smatrati svojim mužem. No nažalosnije je u cijeloj stvari to, da je tajna žena u blagoslovjenom stanju. Vi pitate: čije će prezime nositi djetete, što se bude rodilo: Bruneri ili Kanel? Dijete će nositi ime Kanel, i to obziru na to, što se još nije moglo da ustani smrt pojognog profesora Kanelje. To traži zakon, onaj isti, koji pak određuje i to, da se otac budućeg djeteta ne zove Kanel nego Bruneri.

Kakve li će čudne stvari sve ne zbivaju na ovome bijelom svijetu!

A sada jedna dobra vijest nesamo za žene, koje hoće da budu uvijek lijepo, nego i za pijače. Neki engleski ljepežnik proučio je nekakvu elastičnu iglu, kojom se može neka izvjesna boja ustricati čovjeku pod kožu. Ta se boja pod kožom nikada više ne mijenja ni ne gubi. Recimo: nekoliko se kapi rumenila uštreni onom čudesnom iglom pod kožu usana, i usne će ostati uvijek crvene. I po danu i po noći, pače čak i poslije smrti. Taj ljepežnik, da je napravio već nekoliko takovih operacija, koje da su mu sve uspjеле. Zene da su presretne, što je time riješen problem nijevne ljepote.

A veseli su i s pijači, i to oni, kojima je od vina pojedino nos i lice. Mnogi su onaj ljepežnik uštrao pod kožu neku maticu udešenju boju, i danas se na njihovu obrazinu ne vidi više ni traga one pravne modre boje, već izgledaju kao i svi drugi normalni ljudi.

Što će na ovo hrači i drogisti, koji, može se reći, živu najviše na raznih kozmetika, što ih žene kupuju sve više i više?

One vi:

Prva: Danas su se na Skoljicu sastala dva prijatelja. Jedan je bio drogista:

— Sta bi reći, da si tako tužan?

— Kako da ne budeš tužan? Izgubio sam dvije stotine lira.

— Ne žalost se. Možda ćeš ih ipak naći.

— Ne, eti. Izgubio sam svaku nadu.

— Ta neuno! Potraži bolje, možda ćeš ih ipak naći. Valjda ćeš od prilike znati, gdje ih si izgubio.

— Pa znam. Kako ne bili znao! Na tuku sam ih izgubio.

One druga: Danas sam u kavani cuo ovaj razgovor:

— Slušaj! Lijepo te molim, posudi mi pedeset lira.

— Drage volje, odgovori drugi, ali sad ne mogu. Pozajmim ti ih, čini se vratinu u Barcelone.

— Zar ideš u Barcelonu?

— To pak mi nije ni na kraju pameti.

Posljednja: Sin je iz jedne kriješne u starom gradu izlazila dva pijača čovjeka halubučki koliko ih je grlo nosilo. Približi im se redar pa će ih:

— Do sada ste se u krēmi derali, da se sve ukoči orilo, pa kao da vam još nije dosta, hoćete da tarlabučite i sada, kad idite kući.

— Ja ma mi još ne gremo doma, odgovorili su ona dva delije u jedan glas i nastavili svoje noćno smetanje mira.

Rokac.

IZ PULJŠTINE.

Vremenske prilike — Svečanosti u Svetoj Mariji od Zdravlja — Rakalj bez delegata. Gradnja cesta — Krađa u Vodjanu.

Kao na prkos onim vrućim ljetnim danima, kada je sjećamo za vodom, a vode nije bilo, padaš je sada u jesen već nekoliko dana neprastrena kisla. Ali končano se u nedjelju proučiovalo vrijeme i nastalo ljepežnik, kako se i dojlikuje novembarskom vremenom. Jesenje doba je puno povoda za raznolicanje, kad se drveća lisice pada, a dan se skrčuju. Život prirode postaje mirniji, i život ljudski naričito seljakčki morao bi da se umiri od redovitog počela. Kad se kroz ljetno paradište. Na ove godine slabo se radišlo, a što se i radišlo nije bilo od zemlje nikakve koristi, i viro malo. A svenu je bio uzrok ona nesretna suša.

Poput jesenjeg melankoličnog vremena izgleda i sruši sjećivo za puljštine. Eto pogledajte onaj križljivi radnik, zarazili prijet, gdje ima male čiste zgradiće na rukama. A raskrtaće kuce kada je da su odjeljene od svijeta i kulture. I čini ti se da je istina, što se više puta pruža o ovim križnjima — o nekakvima čudima ljudstva. Radi tega je naseljenje sa veselijom primili vijest, da će vlasta graditi cestu i ljepežnik spojiti pojedinačna sela. Odredjeno je da se gradnja cesta iz Murećane do Prozola i za to je doniranja svrada od 750.000 lira. Danonade, proglašeno, da se počne sa radnjom na toj cesti. Ne samo što će cesta koristiti postlige narodu, već i od gradnje se ljudi nadaju malom zaslužku. Kako smo rekli, godina je slaba, pa će se na resti kapet nešto zaraditi za koru hijebu, a opet će

judi zaradom moći da udovolje svojnosti napram državi gledi plaćanja preza. Ljudi su zadovoljni da se počne i radnjom pa makar zaslužili samo za prez, jer se porez mora platiti, a sada nemakavog izvora dohotka. Nu kad je vlast već odredila potrebitu svotu za gradnju ceste, uvjereni smo da će se bez poigradići, da se pomogne naseljenju i sanjdržavi. Za Krnicu je određeno 250.000 lira za pošumljenje i razne potrebe. Ovdje je naročito bila potrebita cesta iz Križa kroz Cukone u Mutvoran, jer bi se i oni zapstani krajevi konačno spojili sa svjetom dolinom cestom.

U Svetoj Mariji od Zdravlja služi se svake godine ljepežnik proslava dan 14. oktobra. Redovito u toj crkvi misi filipanski župnik, ali to je kapeljan barbarska, i na crkvene blagdane dohodje obavljati službu barbarski župnik. Tako je i recenjenog danu u Majku Božiju od Zdravlja barbarski župnepravitelj velež. Antun Debić, rodom iz Vodujana. Narot je ostvarlje zabezbjeđnut, kad je opazio, da je žurka došao sa svojim pleternicom i nije držao strog običaj, već je uveo neke preinjene. Obično je cijeli narod onog danu procesiju plejava titaniće, a ovog put je izostalo. Onog se danu sleti u Majku Božiju iz Zdravlja mnogo naroda iz raznih selja u vrlo malo Barbarsku. Gospodin Debić je bio morao na to paziti, tim više što se mihardima od Majke Božije od Zdravlja izdaju i same barbarska crkva. Sada dolazi druga crkvena svećanstvo u crkvi Majke Božje od Zdravlja dne 21. ovog mjeseca. Valjda će i tada doći župnepravitelj u Barbarsku, kako mu to prtipada. Hle preprečiti filipanskom župniku, da služi službu božju kao svake nedjelje na zadovoljstvo pačinstva.

Konačno da javimo i par riječi iz tvrdnje Rakača. Novost je kod nas ta, da sada izgubili delegata. Uzeli su delegatovo da sadašnjem delegatu Toni Mirkoviću. On je bio osudjen na dva mjeseca, jer da je zađržavao isplatu nekih ratnih penzija, što nije smio da učini. Premda je bio osudjen on je i nadješto ostao delegat, ali komčeno ga je opet skinula. Sada bi htio da bude delegat Martin Valle Pećić. On je isao po setu i sakupio 113 potpisa, koji su izjavili da su zadovoljni, da on bude delegat, ali im opet ljudi, koji ne bi bili s njim zadovoljni, jer da on nije za poglavara selja. Mnogi propisuju njegovoj nesposobnosti i to, što je bez posla, jer da ga nikto ne uzimaju na rad. Sada svakako očekujemo, koga će općine imenuvati delegatom. Nama je glavno da bude osoba, koja će sa ljubavlju upravljati selom i ići ljudima na ruku, biti posrednik između ljudi i vlasti, a ne gledati, kako bi ljudima skolio. Tada će ga i ljudi i vlasti štovati, jer će vršiti u redu svu dužnost i biti na korist i ljudima i vlastima.

U vodnjaku su učinili tatove na samom čelu. Na malo placi ukrali su nekog Biugagli 24 kvintala brašna i 2 konja. Nasreću su ih odmah uhivatili. Bila su 4 Vodnjaka i dvojica iz drugih selaca.

Iz ovog dijela Puljštine se rijetko javljaju, pa će nam i uredništvo i čitatelji dopisati, što su ovog puta pisali o svim našim pričama i nepričama.

Riganje Etne

Veliki vulkan Etna na sjeverozapadnom dijelu Sicilije počeo je početkom ovog mjeseca da djeliće. Iz njegovog zdrjetja (kratera) sulkija dim i vatra, a izvire poput rijeke vruća tekutina masa. Vruća lava, koja se spusta u nizinu. Obično je prizor djelovanja vulkana vrlo lijep, nu kad je djelatnost laža nastaje i opasnost od lave. Nažalost to se desilo i ovog puta. Ta vruća lava tekućina, koja izlazi iz Etne kao paklenka rijeke uništava sav život pred sobom. Nastala je opasnost za mnoga sela, te za naprave saobraćajnih sredstava. Stanovnici morali su da ostave sela Mascali, Nunziata, Carrabbu i Fiumefreddo i da se skloni plemena Catanijski. Selo je sasroma unisteno, lava je sve zaprla i uništila. Nije ostalo ni jedno jedino kuće niti izvan sela. Ljudi su apsolutno sve izgubili i nikad se više ne mogu povratiti u svoje selo, jer ga je za uvjek nestalo. I vruća rječka rijeke jednu kuću za drugom. Na lice mještana je došao sam ministar javnih radova. Glutari da rukovodi radnjama oko spasavanja sela i upućivanja smještaja ljudima.

Odljevi vojske, dobrovojnici mičili i civilnih radnici minirali su teren da se tok lava uputi prema moru i da na svom putu zatre čim manje naselje i mjesto. Saobraćaj je naravski prestopao, jer su nekoj dijelovi cesta sasmostali, a lava je tako došla i do zljezničke pruge, razrušila je most i župni crkvi, koja ide od Catanije u Messinu. Naravski da je uništio i cesta, pa više nisu mogli voziti ni vlakovi ni vozovi po cesti. Improvizirala se je odmah

pomoćna granica ceste, da se spoje veze između sjevera i juga. Budući da je vlasta stavila na raspolaganje ljudima vrlo mnogo prometnih sredstava, kojima se odvaja voda s njihova roba, a uslijed porušenja željezničke pruge morao se sav promet uputiti morskim putem, pojačan je saobraćaj po moru između Catanije i Messine.

Uslijed toga, što je lavu zaustavio željeznički pasip propalo je i selo Nunziata, jer ga je lava s dvije strane zaokružila i pomalo uništava njegovo kuće. Profesor Ponte, koji je noću letio nad Etnom, da prema zaru vatrenim zvukom, ali to je kapeljan barbarska, i na crkvene blagdane dohodje obavljati službu barbarski župnik.

Da počasti uspomenu blagopokojnog Ivana Zuccon, daruje don Franjo Liviu-Rihovec — za fond "Istarske Riječi" — 100 —.

Izdavač, direktor odgovorni urednik: IVAN STARÍ. Tiskar: TISKARA "EDINOST" U TRSTU.

Kada slaviš krstitke

ili zenit, kada slaviš imandrij ili riznjak, ili kada kuću, najviše čes im ugođiti, uko li ponudi sa izvrsnom tjesteninskom PEKATETE. Pouzdano prave dobice u zamjentu od ½ kg su natpisom PEKATETE.

MILJEKARSKOGA VOLJA traži Milječki Zadruga u Trnovom (Trovarevo i Bistera - Carnaro). Ponudo neka se seli izjavio na Zadrugu do konca rujnja t. g. sa osobnim podatcima. Trnovi će vjerovatno biti dočekani i svojoj zaštitnoj vrijeđnosti, a vjerojatno kada bi dočinili nastupio službu. Ofera se prilagođiti dokaz o: a) stručnosti, sposobnosti, b) dosadašnjoj službi, c) skođenju pružanja, d) talijanskog državljanstva, e) poznavanju pokratnog jezika.

PENZIJONISTA bez djece može obaviti unosno namještenje i bezpovratni stan, ponude nasloviti na: A. VISINTIN, negozante. Portole — Istria.

PRODAJE se više kuća od 50 do 500.000. Din na Sušaku — Jugoslavija. Informacije dobije se kod A. Pegani Mattuglie.

ANTIREUMATICUM
Alga ←
U svim ljekarnama po L 6 —
Ljekalj. Laboratorij ALGA - Fiume (I)

SMILAJOV

Izvrsno je sredstvo protiv arteriosklerozu, reumatizmu, teškom disanjem, kasiju i kataru, uspiješno sredstvo za očišćenje očiju, preporučljivo za osobe stare preko 50 godina.

Dobi se samo u ljekarni
CASTELLANOVICH, TRST
Vlasnik F. Bolaffio
Via Giuliano 42 (S. Jakov.)

BAR-RESTAURANT „AL MARE“
Trst-Riva Grumula 2-Trst
Ljekoviti konzervi, blizu ribarice.
Toči istarska kao i druga nacionalna vina, pivo Dreher (crno i bijelo).
Odlidna kuhinja i.t.d.

MILAN TRKULJA.

KURJE OČI
(kale)
ljuci brzo i uspješno mast

Farmacia Sponza
TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST.
Čuvajte se patovirina!
Nast Rya možete dobiti u svim ljekarnama
uz snizenu cijenu od 3 lire.